

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pentru școale.

(*) Ș'acum, și la 1910, când intră în vi-
goare, pe toată linia, legea școlară a lui Ap-
ponyi, și după aceea, pentru *întreg* neamul
românesc chestia susținerii școalelor no-
stre confesionale este de cea mai mare în-
semnătate. S'ar putea zice chiar *chestie de
existență*. Pentru că după cum se poate su-
ține, că numai cu ajutorul școalelor am
ajuns să ținem și noi pas cu celelalte nea-
muri din patrie (nu-i vorbă: suntem codași
în ce privește știința de carte), tot așa, nu-
mai prin școale unguerești se poate da lo-
vitura de grație culturii românești, prin
urmare și însuși existenței noastre națio-
nale.

Dela vlădică până la opincă, românii toți
au înțeles primejdia ce ne amenință. De
aceia își și frământă mintea cum să asi-
gure existența școalelor confesionale. Nici
capetele cele mai luminate n'ar putea să
facă însă nimic, dacă în poporul nostru nu
ar fi dezvoltat *simțul de jertfă*, dacă nu
s'ar fi întâmplat, ca în cele mai multe co-
mune de frunte, ba chiar și în cele sărace
poporul să se hotărăască, în deplină înțe-
legere și însuflețire, a jertfi pentru școale!

Cu drept cuvânt ne putem felicita de
succesul la care s'a ajuns până acum. Șva-
bii de pildă, nici cu de zece ori atâta
avere n'ar jertfi cât jertfim noi și deși ei
sunt un popor cu veche cultură, n'au în-
țeles importanța și cu atât mai puțin s'au
avântat la jertfe pentru școala lor — națio-

nală, ci toate școalele lor le-au lăsat să
fie maghiarizate, dându-le pe mâna sta-
tului.

Jertfa generoasă de până acum a popo-
rului nostru nu asigură însă deplin, *pe toată
linia*, existența școalelor confesionale ro-
mâne. Sunt adevărate sate, cari n'au de
unde să mai dea. Iar fonduri n'avem
și până să se facă un fond central, iarăș
trebuie vreme multă. Se ivesc apoi și se pot
ivi mai ales d'aci încolo, sub influința po-
verilor tot mai greți — voci descuragia-
toare ori de renunțare.

Iată ce trebuie să preîntîmpinăm chiar
dela început. Iată de ce trebuie să medităm
asupra unor *nouă resurse și mijloace* pentru
susținerea școalelor. A pune numai într'una
bir (dare de cult), nu-i nici popular nici
atât de sigur, ci să căutăm a realiza veni-
turi pe seama școlii și în chip ce nu apasă
așa tare pe singuratici.

În privința asta »Unirea« în numărul
dela 21 c. propune mai multe modalități
de a se putea ajunge la bani — pentru
școală. Propunerile confracțiilor dela B'iaj ni
se par de preț, cele mai multe ar putea fi
realizate în scurtă vreme. Iată anume ce
propun confracții noștri:

>1. Tineretul din fiecare comună românească
să se unească în reuniuni cu scopul să arăndeze
ori să iee în parte locuri, pe cari să le cultiveze
înșiși în sărbătorile nelegate, ori duminicile după
amiază.

>Nu poate fi contra *dispozițiilor bisericii*;
preotul lucră Duminica praznărind pe Dumnezeu;
tineretul va lucră Duminica pentru asigurarea
școlii confesionale, care e f'ica bisericii. Venitul

realizat din astfel de întreprinderi să-l deie la
fondul pentru susținerea școalelor.

>2. Fleștecare român harnic de lucru să în-
chine o zi din an pe altarul școlii române,
adică: câștigul realizat din munca unei zile să-l
toarne la fondul școlar; iar domni, cari au sala-
rii ori penziune, plata de pe o zi s'o jertfească
pentru școale.

>3. Românii în fiecare comună să se constituie
în reuniuni de înmormântare ori așa numitele
vedinate. Fiecare membru să se oblighe, că va
participa la înmormântarea membrilor repausați
și va îndeplini *gratuit* ajutorat de alții lucrurile
împreunate cu înmormântarea: săpătul gropii, du-
cerea mortului, trasul clopotelor etc.

>Toți membrii să se oblighe, că nu vor da
pomeni ci jumătatea cheltuielilor ce li ar fi avut
cu pomena o v'arsă în fondul cultural.

>4. Toate cununile dela sate și orașe să se
restingă la ceremonialul săvârșit în biserică și la
o simplă masă dată nănașilor și membrilor fa-
miliei — jumătatea cheltuielilor împreunate cu
ospătul să se deie fondului cultural.

>5. Preoțimea și învățătorimea noastră să în-
demne pe cei fără familii și cu avere să facă
legate pentru școală.

>6. Fiecare inteligent să se oblighe, că pe viitor
va călători pe tren cu o clasă mai jos decât până
acum și diferența va da o fondului cultural.

>7. Damele să se prezinte la petreceri numai
în costum național; iar crușarea în toatele s'o în-
chine fondului cultural.

>8. Domni noștri cu averi și fără familii să
facă fundațiuni pentru asigurarea școalelor.

>9. Băncile noastre să nu deie dividendă mai
mare decât interesele după depunerile, ce le au;
iar restul din plusul dividendei să l deie fondului
cultural.

>10. Fiecare român adevărat să-și impună ab-
ținerea dela orice beutură și dela fumat pe un
timp mai lung ori mai scurt — după puterea de
voință — și prețul acestor articoli de lux să-l
deie pentru școală. Adevărata jertfă ar fi când cu
toții ni-am abținea dela beuturi și fumat. În chi-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Cronică femenină.

Prietenia.

De Marilina Bocu.

Se simte a primă-vară. Plutesc în aer miresme
îmbălsămate, adie vântulețul dulcesc ce aduce ci-
ripiri drăgostoase de păsările voloase, și n'ra-
zele calde de soare rîde lumea florilor fermecă-
toare! Bine-făcătoarele flori, căci cum știu ele
să te facă a uita toate relele! Chipurile lor dră-
gășe și grațioase îți face a străluci vioiu privi-
rea și parfumul lor îți atinge sufletul, — e un
balsam pentru inima și spiritul omului.

Primăvara, precoce anul acesta, a favorizat în-
florirea miilor de boboci, cruzi alți dăți pe
vremea aceasta, în așa fel că florile abund mai
mult ca ori când. Le vezi, la corsagiile femeilor,
pe birourile de scris, pe mesele de mâncare, în
pălăria pleoștită a vagonbozilor ca și pe pernele
de mătase ale trăsurilor elegante, ori în fileurile
vagoanelor de tren.

Se zice că florile sunt semnul drăgostei, al
prieteniei și pare că nu se poate asemăna cu ni-
mic mai bine, simțirile curate adevărate, ca cu
florile, căci nu se poate senzație mai dulce, mai
infinită ca acela ce-ți umple sufletul și ființa în-
tregă, la atingerea aceia delicată a unei flori fru-
moase.

Privind, rîngăind, florile pare că și se deschide
inima și mintea își l-a sboruri de asupra tuturor
relelor pământului acesta. Floarea și drăgostea

sunt surori de cruce. Dar corolele lor așa de pu-
țin durabile, fatalmente și aduce în minte impresia
efemerului și își apasă sufletul gândul fugiti-
velor eternității, căci vai, câte jurăminte nu au nici
durata unei rose și câte simțiri adorm mai cu-
rând decât o v'ores.

Nu știu de ce bucurându-mă de priveliștea
afător minunății de flori, m'a purtat gândul către
prietenie.

Oare, cine poate trăi pe lume, fără un prieten?
Un suflet drag, asemeni aceluia al tău, dacă nu
în tot, cel puțin în parte. O inimă care să și
poarte dorul și grija, în sfârșit o ființă scumpă
căre care să poți alerga cu încredere, cu acea
părăsire de sine care te descarcă de orice rez-
ervă și și dă frâu liber simțirilor și naturii tale.

E sterp sufletul acela ce mărginește simțirea
prieteniei în superficialitatea unei cunoștințe in-
time pe care o admite bucuros și în toată cre-
dința drept prietenie, numai pe motivul unor
confidențe pe care le botază cu gravitate, drept
secrete neîncredințate, decât lor.

E aproape la ordinea zilei usul cuvântului,
prietenă și se pare că e cu puțință să ai un oraș
întreg de prietene, admitându-le ca atare, de în-
datăce numărul vizitelor trece peste cel obișnuit,
ori menționând cazul, că ai desvăluit cutărei
persoane, intimitatea unor destăinuirii ce și-au fost
luate pe dinainte de gură.

Oare numai așa să ne mulțumim a crede prie-
tenia? Ne este îndestulătoare bunăvoința unei per-
soane genile, mai mult sau mai puțin bine cres-
cute, care ne dă bucuros ascultare diferitelor
noastre comunicări, manifestând veselie, bucuriilor
noastre sau întristare durerilor noastre? Poate fi

suficientă atenția ce ne o acordă, o oarecare, fie
ea ruzi sus pusă, sau pe aceeași treaptă cu noi,
— în diferitele împrejurări și întâmplări din viață?
Și fi va oare de ajuns bunul tact al unei per-
soane stabile ce ne îngăduie mijlocirea feluritelor
ajutoare în mulțimea serviciilor de care avem
adesea necesitate?

Ar fi trist să ne lăsăm a crede prietenia, în
felul acesta.

Ce să-și poată face cineva o ideie de
a tot puternicia prieteniei, trebuie să știe că na-
tura a alcătuit astfel pe adevărații prieteni și le-a
restrins până acolo iubire, iacăt pe lumea în-
tregă nu poate exista decât doi sau un prea
mic număr de prieteni.

Prietenia nu se poate lega decât între oameni
de bine și nu se află ființa de bine, decât cel
cuminte. Nu trebuie însă să înțelegem prin în-
țelepciune, închipuire și dorinți zadarnice, ci dim-
potrivă să cercetăm ceace se obișnuiește în viața
de toate zilele.

Amicizia nu este alt lucru, decât deplina înțe-
legere asupra tuturor lucrurilor divine, cât și u-
mane unită cu acel nesfârșit sentiment de iu-
bire. Unii preferă bogățiile, alții sănătatea, unii
puterea, alții plăcerile. Acestea din urmă însă nu
pot fi demne decât de cel incuși, — cât pentru
celelalte bunuri, sunt tot atât de nesigure, pe cât
de trecătoare și atârni ori de calculul nostru, ori
de întâmplările norocului.

Oamenii cumiți însă pun adevăratul noroc în
virtute și tocmai virtutea este aceea, care leagă
și păstrează prietenia, căci nici nu poate exista
amicizia fără virtute.

pul asta dela toți românii s'ar realiza un câștig de cel puțin 20 milioane într'un singur an.

»11. Toate contribuțiile și donațiunile să se facă bisericii, cu îndatorirea să se ajute școala respectivă până va avea caracter confesional.

»12. Preoții și învățătorii trăind în armonie, fiind între dânșii legătura de frate, nu de domn și slugă vor putea lupta mai cu efect pentru înrădăcinarea în popor a idelilor sulate. În felul acesta vor fi în stare, pe lângă alte lucruri bune, să creeze adevărați apostoli dintre popor pentru acțiunea de salvare a școalelor noastre.

După cum vedem, unele dintre propuneri sunt d'un oarecare radicalism, cum s'ar zice. Nici una nu se poate însă excepționa și dacă suntem într'adevăr, o națiune care vrem să trăim, care înțelegem ce-i jertfa, trebuie să ne apucăm de lucru, serios și consistent! Nu mai merge cu indiferența, indolența și egoismul ce s'a putut observa, de atâtea ori și la atâția dintre noi. E ușor să tot facem apel la popor. Să ne gândim însă, că poporul se deșteaptă din zi în zi, și se întreabă: dar domnii ce fac pentru școalele noastre? Noi am primit deja la redacție scrisori dela țărani, cari sunt nemulțumiți față de cărturarii din părțile locului și de egoismul ce-l văd la unii și alții dintre »domni«. Ar fi o mare primejdie, ca nemulțumirile acestea să se generalizeze căci atunci nu vom mai dispune de popor. Trebuie deci ca *întreaga clasă* a domnilor să pășească solidar în luptă nu așa ici, ici colo câte unul, să se aștearnă pe muncă și să dea poporului pildă de jertfă și oboseală în ce privește susținerea instituțiilor noastre culturale.

Câte parale s'au dus în vânt mai anul trecut, când cu faimoasa serată etnografică dela Budapesta? Câți bani s'aruncă în vânt pe toalete la fiecare bai românesc? Câți bani se toacă în cărți la casine și la ce sume considerabile se urcă risipa din restaurante?... Numai a patra parte din acești bani dacă am avea virtutea să-i economisim și să-i dăm pentru școală, am binemerita dela posteritate. S'ar putea face, în felul acesta, un fond general, care peste 10—20 ani să se urce la milioane, încât veniturile sale

să fie îndestulitoare pentru susținerea școalelor din părțile expuse și sărace.

Știm că mulți o să zimbească citind cele douăsprezece puncte din »Unirea«... Auzi, să călătorească el, »domnul«, pe clasa a treia, să nu fumeze ca un turc ziua întregă și în toate zilele anului, să lipsească dela berărie unde, de regulă, se pune »nația« la cale, să poarte ceartă cu nevasta care vrea toaletă nouă la bal... O, toate acestea, știm, sunt — deocamdată — *pium desiderium*!... Noi însă, cei din presă, trebuie să facem propaganda cea mai întinsă acestor bune propuneri...

În cronicile despre baluri să nu mai înregistrăm decât numele damelor cari se prezintă în costum național, să boicotăm serios și solidar pe ceice-și răd de »visători« cari vor să miște toate petrele pentru susținerea școalelor românești; să prezentăm omagii meritate celor cu zel și la mir să-i dăm nemernicului, — și să vedeți numai progres!

Pentru toate acestea este însă necesar ca în primul rând să fim înțelegși deplin noi, ziaristii dela toate redacțiunile românești. Iată de ce insistăm tot mai tare pentru convocarea unui *congres al presei române!*

Noi, românii din statul ungar nu avem nici un fel de organizare în care *prin poruncă* să putem silii fie massa, fie pe singuratici să facă așa ori altfel. Singura noastră putere este dragostea dintre frați, legăturile de sânge, — cu un cuvânt *puterea morală*. Aceasta mai ales prin presă se exercită. Suntem dar datori, noi, cei din presă, să discutăm și să ne înțelegem asupra ajutorului ce am putea să dăm întru realizarea propunerilor confrăților dela Blaj.

Intrigă încontra lui Aerenthal. Ministrul de externe austro-ungar, baronul Aerenthal e omul *sufragiului universal* și și-a pus în cumnă chiar și autoritatea sa politică pentruca în Ungaria încă să fie introdus sufragiul universal secret, după comune, ca și în Austria. Pentru asta contele Apponyi, ministru de culte, a încer-

cat să facă mai multe intrigi încontra lui Aerenthal pe la curtea din Berlin și la curtea principelui moștenitor Ferdinand, dar fără rezultat, ca să-l facă prin asta să dimisioneze.

Cehii încontra politicei ungurești.

Șapte sute treizeci adunări de protestare.

Politica de maghiarizare a guvernului actual unguresc, precum și vărsările de sânge din anul trecut la Pánade, Cernova etc. nu mai bună impresie n'a putut face în străinătate. N'a fost și nu este nici azi stat în Europa, care să nu dea expresia indignării sale. Inceputul l-a făcut cel mai important factor al fiecărui stat: *presa*. Cele mai de frunte ziare din străinătate au adus articole informative, din peana celor mai iscusiti scriitori, Björnson, Tolstoi: profesorul Delbrück, prof. Lederer etc. condamnând cu demnitate toată politica guvernului — *roșu!*

Străinătatea a mers chiar mai departe. În adunări populare și prin anumite rezoluțiuni primite întrânsele, pretinde să se pună odată capăt terorismului aziatic din Ungaria.

Iată anume ce știre primim din Brunn:

Duminecă s'au aranjat sub patronajul societății »Socoi« în 730 orașe și sate din Boemia și Moravia adunări de protestare încontra măcelului sângeros și condamnării acuzațiilor dela Cernova precum și încontra asupririi poporului slovac și a *celorlalte naționalități* din Ungaria.

Adunările aceste s'au ținut în același zi și oră, cu același program în toate locurile și s'au luat aceleași proiecte de rezoluțiune. În acțiunea asta de protestare încontra dominațiunei de clasă din Ungaria au luat parte peste 650.000 de oameni. Partidul radical ceh a trimis contelei Apponyi Albert o telegramă, în care atacă vehement coaliția și arată că *statul maghiar prin aceea că ține încătușată libertatea naționalităților își sapă însuș mormântul libertății sale.*

Deputatul disident Benedek János, care a apărut în două rânduri în parlamentul unguresc chestia naționalistă, și s'a trimis o telegramă de aderență, în care cehii declară, că se aiază la declarațiunea făcută în dietă de deputatul slovac Milan Hodja și doresc mult succes Ungariei libere

Cum te-ai putea bucura de prosperitatea sau bunul tău, fără un prieten? Și cum te-ai putea ușura de o durere, dacă nu te-ai putea sprijini blzuitor pe reazămul puternic și încrezător al unui prieten?

Socotind pe un amic adevărat, vezi într'insul propria ta imagine. În prietenie cel ce lipsește, sunt prezenți, căci inima noastră îl consideră veșnic alături cu noi, în bucurii ca și în dăerul, cei săraci sunt bogați, cei nepuțincoși sunt tari și ce este mai minunat, e, că și morții trăiesc, pentrucă dragostea, părerea de rău și respectul amicului ține deapaururi în viață imaginea ființei iubite fără de care nu poți să te deprinzi a vedea și simți lucrurile exterioare; de aceea, se poate afirma că legăturile prieteniei se destind numai peste două morminte.

E foarte prudent totuși, de a reține întâiul avânt al iubirei dupăcum se reține drumul unui car și să încercăm pe amicil noștri pentruca să ne putem da seama de toate părțile caracterului lor. Se întâmplă adesea că pentru aur să dovești cât de fragedă ar fi prietenia unei ființe pe care o lubești și și-ar putea fi amică.

Și dacă putem găsi caractere din cele ce ar roși preferind banii, prieteniei, putem găsi însă din ceice nu prefer, onorurile, puterea, autoritatea?

Firea omului așa e lăsat, să fie totuși slabă și puțin sunt ceice lasă toate aceste bunuri pentru prietenie, căci mai toți își închipuiesc, că sacrificând prietenul pentru a obține puterea, greșala dispare în vederea măriminii interesului; — de aceea se și găesc foarte rar amici, printrea oa-

menii ce trăiesc în mijlocul vieții politice și înteselor publice.

Un prieten sigur îl vom cunoaște tocmai într'o împrejurare nesigură. Trebuie să privim ca ceva rar, aproape divin, când vedem oameni cari într'un noroc, au rămas totuși fermi, neclintiti și statornici față de prietenul său.

Pentru mai multă încredere e mai bine să ne alegem prietenii cu moravuri simple care gândesc și simt la fel cu noi, căci un suflet indolenț și întortochiat nu poate fi credincios. Acela, care nu are nici același gust nici același sentiment ca noi nu e un prieten sigur și statornic.

Să mai amintesc că unul prieten nu trebuie să-l placă a făuri nici a ascultă învinovățiri la adresa amicului său, căci toate se leagă de acea statornicie ce se cere în amicitie. E mai nobil să urășii pe față decât să-ți ascunzi gândul într'un chip înșelător; să respinpi totdeauna orice învinovățire adusă prietenului tău. Trebuie să fim blânzi căci aceasta e o podoabă a prieteniei; — severitatea continuă fiind prea aspră și amicitia trebuind să fie mai liberă, mai veselă mai binevoitoare.

Mulți negiiează un prieten vechi pentru unul nou, — aceasta e o ușurință însă. Prietenii vechi trebuie să fie dulci, asemeni vinurilor acelor vechi ce sunt cu atât mai tari, cu cât trec mai mult anii, — vorba aceea, multe banițe de sare trebuie să mănânci împreună pentruca prietenia să fie deplină.

Amicitțiile noi nu trebuiesc respinse nici ele dacă tocmai ca plantele cele tinere, nu înșală ci dau nădejdea unor roade bune, — ele ne pot bucura tot atât de mult, odată.

În definitiv, trebuie să cugetăm mult asupra prieteniei, să cumpănim și să judecăm toate până ce ne vom alege un amic. Să nu ne jucăm de a prietenia, — noi femelle mai ales, cari din fire suntem mai puțin prevăzătoare, — aceasta pentru liniștea noastră sufletească, căci e așa de trist să te desiluzionezi, tocmai de cea mai dulce mângâiere a vieții noastre.

Amorul e însoțit de lacrimi, lacrimi și iar lacrimi, — ce ne rămâne dar, afară de prietenie? Iubirea aceasta de multe ori a îndestulat viața întregă a unor suflete ce nu au mai putut cunoaște altă mulțumire pe pământ, de aceea trebuie să știm pe lângă a prietului prietenia, — s'o menagem și să ne-o apărăm.

Ferice de acela ce au știut să-și facă din mama sau sora sa totdeauna și o prietenă, căci aceea nu se va înșela niciodată în sentimentul amicitiei și de două ori fericită e femeia aceea ce a avut norocul să aibă în soțul ei iubit, cel mai credincios și mai devotat prieten!

Amorul și prietenia, iată două sentimente cari pot îmbogăți cu prisosință viața unei femei, ferindu-i zilele printre toate asprimele și greutățile traiului.

Căci nu-i cântec mai dulos ca cel al dragostei și și nu e floare pe pământ să poată împodobi pieptul în care bate simțirea aceea curată a devotamentului, lipsei de interes, nesocotirei de bunuri, sacrificiului extrem, jertfei fără de margini ca prietenia, prietenia adevărată, mare sublimă!

întru înfrățirea națiunilor libere. Amândouă telegramele au fost trimise în limba ungurească.

Deputatul Benedek János a răspuns astfel, în limba cehă:

»Mulțumesc pentru salutul dulce și vi l retrimis cu iubire de frate. Nu e lucru mai suferitor pentru sufletul meu, decât loviturile bășului de cerșitor, pe care națiunile chemate pentru un tralun bun și libertate le întorc una în contra altela, în loc să lupte umăr la umăr, mână în mână, în contra puterii strivitoare comune, care le-a dat bășul cerșitoriei în mână».

Mai cerce acum coconășii dela putere să spună că toate informațiile străinătății despre regimul reacționar din Ungaria sunt știri tendențioase de ale »agitatorilor naționaliști«, când peste 650.000 de străini în 730 adunări protestează în contra domniei tirane, când însuș un deputat neaș unguresc și încă trei soți ai lui, cari judecând cu scaun la cap, arată atât de clar persecuția naționalităților din Ungaria.

Din România.

Decorări. M. S. Regele a binevoit a conferi ordinul »Steaua României«, în gradul de comandor, dlui locot. colonel Stancioff, aghiotant al Prințului Ferdinand al Bulgariei, singura persoană din suita A. S. care nu purta decorațiuni românești.

A. S. Principele Ferdinand al Bulgariei a binevoit a conferi următoarele decorațiuni Casei militare și princiare:

Dlor generali Mavrocordat și Robescu, marele cordon al »Meritului militar«.

Dlul căpitan-comandor Grașosky, mare ofițer al aceluiaș ordin.

Celorașii adjutanți, acelaș ordin în gradul de comandor.

Domnilor locot. colonel Greceanu și Baranga, ordinul »Alexandru«, în gradul de comandori.

Concurs militar de tir. Ministerul de războiu a hotărât instituirea unui concurs militar pentru tirul artileriei.

Concursul se va ține în fiecare an, pe poligonul »Mihal-Bravu« din București; vor participa, patru baterii din fiecare corp de armată, înalțea unei comisii compusă din doi ofițeri superiori de artilerie, sub prezidenția inspectorului general de artilerie.

Concursul anului acestuia, va începe în luna Malu.

»Tinerimea artistică«. Alaltăieri la orele 11 dimineața s'a deschis la Ateneu expozițiunea anuală a societății »Tinerimea Artistică« de sub înalțul patronajiu al A. S. R. Principeasa Maria. Alaltăieri a avut loc vernisajul obișnuit, la care au luat parte artiștii expozanți și număroși iubitori de adevărata artă, printre cari d-nii: Ioan Kalinderu și A. Simu cei mai de seamă protectori ai artiștilor.

Aceasta expozițiune, se prezintă cu mult superioară celor din anii precedenți; căci la talentele recunoscute ale membrilor săi au venit să se adauge și altele tinere și încă necunoscute publicului.

Am admirat îndeosebi pânzele, d-lor: Luchian, G. Patrașcu, Grant, Kimon Loghi, Artachino, Basarab, Steriade, St. Popescu, N. Vermont, Srambulescu, Arkescu, Marculescu, I. Ioanid, Popini, Harlescu, Mihalescu, A. Poltevin; precum și a doamnei C. Cunțescu.

Sculptura deasemenea se găsește la nivelul talenților expunători; și domnii Spaethe Oscar, Stork, Paciures, Mirea, A. Ilescu. Bănucș au bucată de-o artă desăvârșită.

Credem că toată lumea cultă se va grăbi a vizita această Expozițiune și a încuraja pe merituosii artiști cari au pus toată forța talentului lor în preamări artel românești.

Alegere. Duminecă s'a făcut la Iași alegerea pentru un loc de senator la colegiul I.

Numărul votanților 464. Anulate 25 voturi. Dl Gr. Bulciuv, liberal, a obținut 152 voturi; dl Gh. Lascar, țakist, 162; dl Dim. Greceanu, carpișt, 127.

Bluroul a declarat balotaj.

Academia română. Marți 11 Martie v., la orele 2, Academia română își deschide sesiunea generală din acest an, la care sunt obligați să ia parte toți membrii ei activi, atât din țară cât și de peste granițe.

Sedințele se vor ține în fiecare zi de lucru, până în săptămâna înainte de Paști. Sedințele publice și solemne se vor anunța la timp.

Casa Rurală.

Discursul dlui C. Stere, rostit în ședința dela 6 Februarie a Camerei Românel.

(Urmare.)

În această privință, dlor, dacă veți cerceta ideile dominante la toate popoarele fără excepțiune, aveți să găsiți că noțiunea quiritară a dreptului de proprietate, în ceace privește pământul, în realitate nicăiri nici nu există.

Și să-mi dați voie să vă citesc ce spune un profesor din Berlin, al cărui conservatorism nimeni nu-l poate pune la îndoială, profesorul Schmoiler:

»Pentru nici o țară din lume nu este adevărat, că în vremea noastră s'ar fi transportat complet și fără rezervă asupra proprietății funciare resturile dreptului roman relative la proprietatea mobilă. Ori de câte ori dreptul nemărginit al proprietății funciare atrage după sine consecințele neașteptate și nepriemice, îndată se desenează curentele contrare.

»Prea curând s'a învederat, că această proprietate absolută în anumite împrejurări duce pe de o parte la fărâmițarea excesivă a pământului și laarendarea parcelelor neînsemnate, iar pe de altă parte la concentrarea proprietății în puține mâni și înglodarea ei în datorii.

»Din cauza aceasta suntem prinși astăzi într'o mare mișcare teoretică și practică care consideră ca dăunătoare organizația dusă până la extrem a proprietății actuale, cu consecințele ei...

»Chestiunea care se pune foarte serios mai ales în Irlanda, Sicilia, dar și în alte părți, — în ce măsură legislația trebuie să protejeze pe micii fermieri împotriva apăsării și a exploatării marilor proprietari — ne arată în ori ce caz, cât de puțin în zilele noastre e primit fără discuție principiul libertății absolute al proprietății...

»Trebuie să venim în ajutorul clasei țărănești prin o mare politică agrară, să transformăm o parte din proprietatea nobilă în proprietăți țărănești, înconjurate de garanții și să nu permitem o nouă îndatorare a lor decât în anumite limite. Vechea superioritate tehnică a marilor gospodării începe să dispară în măsura în care se ridică cultura și știința tehnică a țaranului...»

Cum vedeți profesorul de economie politică din Berlin, dl Schmoiler, pare că anume a scris această pagină în cursul său pentru țara noastră în vederea discuțiunii ce ne interesează astăzi.

Și aș putea împotriva tuturor teoriilor de proprietate absolută, desfășurate în această încintă după care ori ce atingere a ei prin legislație, orice mărginire în exercițiul dreptului de proprietate este considerată ca periclitarea ordinii sociale însuși, ași putea să arăt, dlor, că astăzi nu numai nici un om de știință, dar nici un bărbat de stat ori cât de conservator, nu mai poate primi acea-

stă concepție îngustă. Mai ales discuțiunile din anul trecut, 1907, din parlamentul englez, sunt foarte bogate în astfel de judecăți, în critici aspre la adresa dreptului nemărginit al proprietarului, într'o țară cu respectul individualismului așa de înrădăcinat cum este Anglia.

Dar, dlor, pot invoca și o mărturie, pe care nu o poate declina omul cel mai, nu spun conservator, dar cel mai reacționar din toată țara românească. În vitrina tuturor librăriilor noastre veți putea găsi o broșură de vre-o 16 pagini, discursul primului ministru din Rusia, al dlui Stolypin, un ministru care nu poate să fie invinuit, nici pe departe de tendinții subversive, care înainte de a ajunge în guvern, ca prim-ministru în Rusia, în urma manifestului din 17 Octombrie, a fost guvernator de provincie la Saratow, considerat ca un scut al tradițiilor autoritare.

În dumă față de număroasele proiecte de legislațiune agrară, Stolypin, pe atunci numai ministru de interne, dar care deja se afirmă ca om al viitorului, a ținut cuvântarea pe care o recomand cu toată căldura chiar multor bărbați de stat dela noi cari se cred progresiști, înaintați în concepțiunile lor.

»Orice părere, — spune dl Stolypin — ori cât de contrarie ar fi ea ideilor guvernului, are dreptul să fie examinată, și nu poate fi răspunsă pentru simplul pretext că ar fi sedicioasă...»

»Naționalizarea pământului ar determina o perturbare socială cu consecințe incalculabile cum încă n'a văzut istoria. Toate valorile dobândite vor fi sguđuite, societatea desechilibrată, așezarea dreptului civil și politic distrusă. Totuși dacă și cu acest preț am putea nădăjdui să ajungem la rezultate fericite, aceasta nu ar trebui să ne oprească...»

Începe apoi să vorbească de Casa rurală, despre programul guvernului de a lărgi câmpul ei de operațiuni; apoi urmează:

»Pentru a rezolva o chestiune atât de însemnată este util de a aplica principiul de intervențiune directă a statului...»

»Această idee ne amintește, în adevăr, principiile socialismului, însă ale unui socialism sancționat și adesea practicat de statele cele mai civilizate. Eficacitatea lui e dovedită... (Ce ziceți, dl Filipescu?)... Statul poate și e dator să ia în sarcina sa plata unei părți din renta emisă pentru plata pământului concedat țăranilor. În linii generale totă cum ar trebui să procedăm: statul ar interveni pentru cumpărarea de pământuri scoase în vânzare, și adăogând la aceste pământuri moșiile statului, și chiar domeniile coroanel, ar constitui un fond de rezervă de pământuri disponibile... Și fiindcă țăranii sunt foarte săraci și n'ar fi în stare să achite renta în prețul concesiunii, statul s'ar însărcina să achite diferența, — sumele necesare înscriindu se la cheltuieli în bugetul național...»

»Și dacă am reglementa colonizarea pe acest fond, am înlesni împrumuturi ipotecare, am organiza creditul ameliorativ (pentru îmbunătățiri), poate... atunci și chestiunea atât de controversată a expropriării silite restrânsă în limitele juste, ar apărea desbrăcată de caracterul ei amenințător... Așa, de pildă... expropriarea pentru a conceda locuitorilor o fâneață, un izlaz, — ceace, fără a aduce proprietarilor un prejudiciu prea simțitor, ar scuti pe cei împrumutari de necesitatea de a merge prea departe, această expropriare poate fi considerată ca legitimată prin considerațiuni de utilitate publică...» (Va urma.)

Din străinătate.

Agravarea boalei contelui Tolstoi. Boala contelui Tolstoi s'a agravat tot mai tare.

Medicii stau necontenti lângă dânsul, deoarece se tem că în orice moment se poate întâmpla catastrofa. Presa rusească e adânc întristată de știrea aceasta, și-i e frică, că nu cumva să moară marele Tolstoi tocmai acum, când Rusia se pregătește să i sârbeze cu mare pompă aniversarea

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — măstru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

a 80 a dela nașterea sa. O mulțime de literați din străinătate cer telegrafic informațiuni despre starea bătrânului Tolsioli.

Iminent conflict între Rusia și Japonia. Comandantul fortăreței din Vladivostok, a prins pe mai mulți spioni japonezi, cari fotografiau forturile orașului. Din actele găsite la dânsii, s'a constatat că sunt ofițeri, cari au fost trimiși de către ministrul de războiu japonez, să fotografieze fortăreața Vladivostokului. Comandantul orașului a înștiințat telegrafic despre aceasta pe ministrul de războiu din Petersburg. Acesta a telegrafiat imediat guvernatorului din Tokio, cerându-i lămuriri în privința asta. Politicianii ruși se tem de un nou conflict cu Japonia.

Descoperirea unei conjurații la marinarii din Sevastopol. Colonelul de marină din Sevastopol, contele Smislowsky, a descoperit o conjurație între marinarii din Sevastopol, cari plănuiau să ucidă pe toți superiorii lor și să pună ei mâna pe vasele de războiu, bombardând apoi litoralul rusesc al Mării-Negre.

S'a început o anchetă severă în contra lor. Până acum nu s'a putut afla cine sunt autorii conjurației.

Discursul lordului Tweedmouth. Lordul Tweedmouth din Londra a rostit în senatul englez un clasic discurs, prin care a motivat că Anglia numai până atunci va putea menține supremația pe marea Atlantică, până când flota ei va fi de două ori atât de puternică, decât a celorlalte puteri laolaltă.

Discursul acesta a produs mare senzație în lumea politică.

Sultanul și împăratul Wilhelm. Din Constantinopol se telegrafiază: Poarta va trimite zilele acestea o misiune, ca să salute pe împăratul Wilhelm. Membrii misiunii vor fi: ministrul Turhan pașa, Rahimig pașa, general de divizie, care se află în lanina, apoi doi adjutanți ai sultanului și un batalion de cavalerie sub conducerea generalului Sefket bel. Misiunea va saluta pe împăratul Wilhelm pe țărmul Epirului, ce se află față în față cu Corfu, când va sosi la vânătoare. Misiunea va duce cu sine cadou două trăsuri dela curte și doi cai de călărit. Iachtul »Zvredin« va fi însoțit de un încrucșător, de un vas de transport și de trei torpiloare pentru apărarea țărmurilor. Toate vasele își vor lua drumul prin canalul de Corint.

Boicatul ziariștilor germani în contra parlamentului. Corespondenții politici ai ziarelor germane au hotărât, în urma purtării provocătoare a președintelui, că nu mai vin la ședințe. În ședința de alături la ziariștilor eră aproape goală, numai unul singur eră prezent, pe care ceilalți l-au imputernicit ca să-l avizeze, dacă președintele s'ar ocupa cu afacerea lor. O altă știre ne spune, că deputatul Gröber le-a strigat ziariștilor: porcie! La aceasta toți ziariștii au demonstrat părăsind lojele, declarând totodată, că nu vor face rapoarte despre decurgerea ședinței, până când nu vor primi satisfacția cuvenită. La boicot s'au alăturat și ziariștii străini.

Independența Islandei. Kopenhaga, 20 Martie. Comisia așa numită Islandeză, care ține de prezent ședință, a înaintat ministrului-președinte o propunere, prin care locuitorii Islandei, prin votare să hotărască, că insula Islanda rămâne mai departe în uniune cu Dania sau să formeze un stat independent. Dacă majoritatea hotărăște despărțirea de către Dania, atunci vor plănui ducerea la îndeplinire (exoperarea) a acestui plan.

Dania până în prezent a contribuit anual cu 60.000 de franci la spesele bugetare.

Catastrofa lui »Matșu-Maru«. După o telegramă din Tokio ieri dimineață lângă Hakodate s'a întâmplat o ciocnire de corăbii și vasul »Matșu-Maru« s'a scufundat. Capitanul și 43 de soldați și o mare parte din cei 244 de pasageri și-au aflat sfârșitul în valurile mării.

Cancelarul Bülow în Roma și Viena. După știrile sosite din Roma, prințul Bülow, cancelarul imperiului german, va petrece de sărbătorile Paștilor în Roma și în drumul său se va opii și în Viena ca să viziteze pe baronul Aerenthal.

Reîntoarcerea lui Franco. Din Lisabona se anunță, că Franco s'a relator și guvernul a luat măsurile de lipsă pentru asigurarea vieții fostului dictator.

500 milioane de franci pentru înfrumusețarea Parisului. Zilele trecute prefectul Selves a declarat că pentru regularea orașului Paris și cu deosebire pentru înfrumusețarea vederii externe va cere 500 milioane de franci, dela senat. Totodată prefectul a mai declarat că pentru procurarea sumei amintite nu e trebuință de o nouă aruncare a dării asupra orașului.

Situația în Balcani Agenției »Reuter« i-se anunță din Londra, că guvernul englez nici că se gândește să-și retragă proiectele referitoare la Macedonia.

Comandantul suprem al jandarmeriei din Macedonia. Conform știrilor din Roma în locul decedatului Di Giorgis fostul comandant suprem al jandarmeriei, guvernul Italian a recomandat sublimii Porți pe contele Roblant.

Generalul conte este comandantul diviziei dela Porino; mai mult timp a fost atașat militar la Berlin și anul trecut ca reprezentant al guvernului Italian a luat parte la conferințele dela Haga.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 Martie n. 1908.

— **Perchiziție.** Ieri seară, după ce încheiasem ziarul ne-au venit la redacție ofițerul de poliție Török însoțit de detectivul Rónai, cari veniau să caute manuscrisul articolelor »Memento« și »Finis« publicate în zilele dela 13/26 Noemvrie și 11/24 Decemvrie 1907 ale ziarului nostru, în care se vede că procuratura iar a aflat agitație. După o scotocire prin toate pulpitrele, până și în coșul redacției — fără rezultat, luând proces verbal, agenții poliției s'au depărtat.

Mult în 2—3 săptămâni redactorul nostru Ioan N. Iova va trebui să își înceapă o osândă de 6 luni în temnița de stat dela Seghedin, și în acest restimp iată, vin alte procese ca să fie osândiți la alte luni de temniță.

— **Concert.** Duminică după amiază, la orele 5 a avut loc, în sala Crucea-Albă, concertul d-nel Thomán István, cu concursul grațios al dlui Justh Lajos, renumitul pianist.

Programul destul de variat și frumos avea toate șanțele de a putea atrage, ca de obicei, un public numărös. Din ce cauză, nu se știe, — sala a fost însă, jumătate goală. Probabil a contribuit și aceea că d-na Thomán sosea după o serie întrerăgă de concerte mai mult sau mai puțin reușite.

Introducerea, a fost o »variație« de Beethoven, executată de dl Justh Lajos cu o fineță rară. Po-

sedând o școală desăvârșită, dl Justh desvăluie pe lângă aceea calități cu totul superioare, o tehnică deplină, are un tușeu admirabil și temperamentul său viguros dă interpretăției atâtă viață, e atât de comunicativ! Un artist, care într'adevăr a izbutit a face ca pianul să trăiască sub degetele sale. — A fost salutat și aplaudat cu un entuziasm ce făcea să și creadă că sala e de trei-ori atât de plină de public.

A urmat apoi o »Arie« de Glück, cum și câteva melodii, »An ein Veilchen«, și »Der Schmied« de Brahms și Schubert, cântate de d-na Thomán István. Cu o înfățișare destul de simpatică, artista, o mezzo-soprană, bună a făcut plăcută impresie.

Timbru armonios, expresie clară, volubilă, puțin estinsă însă, volum mic. Caracteristice îi sunt pianissimurile din care se pare că a făcut o paranteză a școlii d sale și din cari știă să scoată efecte bune, tocmai acolo, unde, contrar, s'ar fi putut constata lipsuri dăunătoare.

Continuând, dl Justh, ne-a delectat cu »Nocturne« și »Papillon« de Grieg. A fost admirabil. Cu deosebire în »Valsul E dur« de Moskovsky pe care l-a executat cu o căldură, o vioiciune și o precizie neîntrecută. A fost prelung aplaudat și bizat, în urma cărora l-s'a oferit o prea frumoasă cunună de lauri.

În romanțele »Ondre les yeux bleus« de Massenet și »Mignonette«, cum și »Ca fait peur aux oiseaux«, — d-na Thomán, deși în voce, a micșorat impresia primă, printr'o execuție de tot potrivnică acelei ce se cere școlii franceze.

A cântat foarte bine »Tüzet rak a német tábor« de Kálmán, a fost viu aplaudată.

Acompanimentul a fost finut, discret și bine de dl Thomán, profesor la Academia de muzică, rusă.

Concertul s'a încheiat cu »Berceuse« de Pejačevich Dóra și »Rapsodia 5-a« de Liszt, executate la piano tot de dl Justh, care eră din ce în ce mai antrenat a ne desfășura puterea talentului său superior. A fost din nou bisat, adaogându-ne încă două bucăți la programul stabilit și măbind entuziasmul general.

— **Serbare militară mare** a fost ieri în cetatea din Arad, unde regimentul nostru a serbat iubileul bătăliei glorioase dela Novara și Mortara.

— **La temniță.** Domnul A. C. Domșa, redactorul dela »Unirea« din Blaj, își va începe pedeapsa de opt luni temniță de stat în 2 Aprilie n. c., în temnița de stat din Seghedin.

— **Nemții recunoscători.** Ziarul din Timișoara »Deutschungarischer Volksfreund« publică următoarea mulțămîntă publică:

»Ne simțim îndemnați a ne exprima cea mai adânc simțită mulțumită dlui deputat Coriolan Brediceanu pentru pășirea energică în parlament în interesul introducerii limbii germane ca limbă comună protocolară în Németság. Noi o facem aceasta și de aceea, fiindcă nici un deputat din coaliție (aleși și în sudul Ungariei) cu toate promisiunile frumoase pe care noi le-am auzit, — nu s'a aflat, ca să se întrepună pentru interesele noastre, pentru adevăr și dreptate. Németság la 15 Martie 1908. În numele a nenumărați soți de principii (urmează 15 iscălituri).

— **Patrioții dela Ibașfalău.** E încă recentă amintirea scandalului din anul trecut, când strașnicul căpitan al poliției din acest orașel nu a permis despărțământului »Asociațiunii« ținerii adunării cercuale sub cuvânt că statutele orașenești nu îngăduie decât prelegeri etc. în limba maghiară. Impotriva acestui caz categoric dl președinte al Asociațiunii a apelat la vicecomitele care încă s'a solidarizat cu această ciudată logică provincială. În sfârșit, după un recurs îndoit, dl ministru de interne a binevoit a desaproba această

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adeverește nenumăratele scrisori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, pistruile, petele de ficat ștoate necurățenile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszertár — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —
Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fi.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate în expoziția igienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

procedură care nesocotea drepturile cuprinse în statutele așezământului nostru cultural. Recomandăm în atenția tuturor conducătorilor de despărțiminte acest caz de care vor avea să fie seamă când se vor mai întâlni cu astfel de »statute orășenești«. Proxima adunare cercuală a despărțimântului Sighișoara se va ține în Ibașfalău. (»Țara Noastră«).

— »Românii din statul ungar«, lucrarea statistică a dlui Ioan Russu-Șirianu, premiată de Academia Română, se află de vânzare la redacția »Tribunei« și la librăria aradană Weisz și Klein, palatul Minorităților. Prețul 2 coroane.

Expoziția Nogrădy. Azi se închide, în sala librăriei Weisz și Klein, Palatul Minorităților, expoziția celebrului pictor maghiar Nogrădy. Dintre cele șapte expoziții câte s'au aranjat de astă toamnă încoaci în susamintita sală, aceasta este una dintre cele mai reușite. S'au vândut aproape toate tablourile expuse, cele mai multe peisagii d'un viu colorit și lumină multă, încât îți fac impresie de dulce primăvară.

— Succesele româncelor în străinătate. Se anunță din Paris că la 9 Martie a. c. d-na Elena Theodorini celebra cântăreață româncă, a reunit într'un matineu artistic un public select, ales. Audțița a avut loc în apartamentele sale din str. Tocquerille, — și s'au produs toate elevele sale române, bursierele Academiei Lyriche Carmen-Sylva, din București.

Se știe că anul trecut d-na Theodorini a dat un concert în București, făcând apel la câțiva donatori generoși pentru a mijloci întreținerea elevelor sărace, dotate cu talente pentru cariera teatrală.

M. M. L. L. Regele și Regina subscrise în primul rând, dar cu toate acestea nu se putură în scrie decât două eleve ce putură să profite pe lângă cursul doamnei Theodorini, de mediul artistic, Parisian, propriu desfășurării talentului lor.

Aceste două eleve sunt d-ra Nicolescu și dra Sion cari au făcut aceeași senzație ca la concertul din București, anul trecut și la matineul artistic din Paris, zilele trecute.

Ca și în bucățile de operă mare, cele două eleve ale d-nei Theodorini s'au remarcat în arile românești pe cari d-na Theodorini, ca bună patrioată stăruie ale face cunoscute și publicului parisian.

Însă și maestra, a cântat pe lângă diferitele melodii românești, marea arie din actul al 3-lea din Mefistofel, apoi o partitură din Lucreția Borgia, cum și cântece napolitane pe cari le-a executat cu dicțiunea aceea impecabilă și nuanțele artei sale binecunoscute. — Atât elevele cât și profesoara au fost foarte mult aplaudate de întreg auditoriul.

Printre asistenți s'au remarcat: Dl M. Ghica, ministrul român la Paris, d-na Gheorghiu, d-ra Perlețeanu, din București, d-na Bartolomeu soția celebrului sculptor, dl Bosch ministrul plenipotențiar al Republicii Argentine, d-na și dr. Bonnier (cari se ocupă de fiziologia vocii) d-ra Brozia, dela Opera mare din Paris, Bell, dela Opera Comică și încă mulți alții.

După o delicioasă gustare, toți s'au despărțit cu cea mai frumoasă impresie, aducând cele mai mari laude talentelor române.

— Aviz. Dl dr. Nicolae Olariu anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în Petroșeni (com. Hunedoarei).

Recomandându-l în atențiunea fraților de acolo — îi dorim succes!

— Sinkiewicz despre Zola. Acum cincizeci și șase ani, cum se agita ideea transportării resturilor lui Emil Zola, la Panteon, Sinkiewicz își publică oare-cari păreri asupra lucrărilor acestuia. El spune:

»Publicul nu știe totdeauna ce vrea, dar știe perfect, ceea ce nu vrea... Iată, atâtea volume, în cari cum zicea Zola, el însuși, e atâtea noroiu și la crimă; te întrebi, nu ar fi mai bine, dacă o lovitură de trăsnet ar spulbera tot furnicarul acesta stricat și mizerabil. După ce ai citit toate romanele acelea, rămâl cu impresia că viața nu-i decât un dureros proces mehanic pe care trebuie

să-l susții vrând-nevrând, — atâtea boală, nebunie, crimă, — într'adevăr o gheenă nu numai înfricoșătoare, dar desgustătoare. Și-i peste puțină a urmări naturalistii în direcția aceasta, căci câmpul sterp nu produce decât scâleteți.

Romanul trebuie să încurajeze, să inobileze, să și desvâlule numai lucruri și fapte bune. Puțin împoartă dacă cuvintele mele displac, le spun pentru că simt necesitatea sufletului omenesc care cere o schimbare.

— Ibsen și școlle populare. Ieri s'au împlinit 80 de ani, de când Ibsen a văzut lumina zilei pentru prima dată în Skien, unde a și sfârșit școala elementară. Cu această ocaziune credem, că e interesant să dăm o parte din acea scrisoare pe care a trimis-o în Iulie 1879 din Al-mafi lui Björnson și în care scrie despre instrucția în școlle elementare următoarele: »La noi singura cauză, pentru care merită să lupși este introducerea instrucției moderne în școlle elementare. Mi am dat silința să străbat în spiritul instrucțiunii noastre, în planurile școlare și în materile, și m'am revoltat, văzând că în școlle elementare se fură timpul cu mitologia veche jidovească, cu întâmplările tradițiilor și cu morala spiritului mediu. Acesta, e acel câmp, unde fiecare din noi vom urma pe acel bărbat, care va ridica sus »steagul cel nou«. Liberați spiritul de concepțiile călugărești, depăriați prejudeciile, miopia, nestatornicia și superstițiile prezentate drept autoritate, ca fiecare să poată lucra în viață după părerile sale proprii«.

Ce deosebire între Ibsen și Apponyi!

— Zola în Pantheon. Din Paris se telegrafiază, că »Ligue de la Patrie Française« ieri dimineață a lansat un apel, în care în termeni aspri condamnă hotărârea adusă de parlament, referitor la așezarea în Pantheon a rămășițelor pă-mântești ale lui Zola.

Totodată în 27 Martie n. se va ține o adunare populară, la care va vorbi deputatul și academicul Maurice Barrés. Se vorbește că la adunarea populară se va aduce hotărârea, că în ziua de 2 Aprilie, în care zi cadavrul lui Zola va fi așezat în Pantheon, se vor aranja mari demonstrații naționaliste înaintea Pantheonului.

— Câți jidani sunt în lume? O foaie americană face statistica poporului jidovesc răspândit în lumea întreagă și ajunge la următorul rezultat: Poporul jidovesc în întregime e de 11 milioane de oameni. Dintre aceștia 8 milioane sunt în Europa. După țări se împart astfel: în Rusia 5, în monarhia noastră 2 milioane, în Germania 600.000, în Balcani 400.000, numai în România 300.000, în Belgia și Olanda 100.000, în Franța 80.000 și în Italia 40.000 de jidovi. Dintre orașe apoi New-Yorkul e primul, care are mai mulți locuitori jidani în număr de 700.000. Al doilea oraș — e Pesta.

— Stössel în închisoare. Din Petersburg se anunță că generalul Stössel a fost închis Sâmbătă în fortul Petru și Pavel, unde se află închis și contra admiralul Nebogatov.

— Exerciții de pompieri. Pe malul Tamisei, în Londra, se află o veche cărciumă încă de pe vremea lui Enric VIII. Se hotărâ a fi dărâmată pentru că în locul ei, să se contruiască un grandios hotel.

Dar proprietarul în loc de a da jos după procedeu obicinuit, conform unui metod mai expeditiv să decise a o arde; idela aceasta îi fu sugerată de un căpitan de pompieri, care găsi în aceea, o ocazie bună pentru a-și exersa trupele și a experimenta cele mai recente mijloace de salvare.

Tot edificiul fu inundat cu petrol și i-se dete foc. Pompierii îmbrăcați în rochii simulau femei speriate, alții fură așezați în cărciumă imaginând băutori întârziți. — Colegii lor, aruncându-se în fiacări, cercau să-i scape. Trei pompe cu vapori stropeau cu furie, scări de frânghii, scări mecanice și tot felul de aparate perfecționate, fură întrebuintate, cu tact și precizie, după ordinele stabilite. Deci mil de oameni, urmăreau cu priviri admirative, toată manevrarea aceea magnifică, executată într'o ordine savantă.

Când totul fu terminat, nu rămăsese decât singură temeliea casei.

— Un monument furat al unui papă. Din Roma se scrie următoarele: În vila Aldobrandini

din orașul Prascati, au intrat hoții și au furat monumentul din fildeș de două miji metrice al papel Clemente VIII.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra pi-struilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada pețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Dela judecătorii.

§ »Martirul dreptății«. Luni s'a desbătut înaintea tribunalului din Arad un proces de calomnie, învinuit era învățătorul Zaharie Neamțu din Pleșcuța. Istoricul acestui proces e următorul: Cunoscută fiind uzura, la care este expus poporul român din părțile Halmagiului, din partea cămătarilor, învățătorul Neamțu pe baza unei ordinațiuni ministeriale, care cerea ca din oficiu să se pună capăt stoarcerii poporului, cunoscând niște cazuri mai grele de uzură ale notarului Skonda László și a cărciumarului Schiller Mór din Pleșcuța, le a arătat procuraturii din Arad încă în anul 1903. Procuratura la rândul ei a ordonat cercetare în contra acelor uzurari, notaru Skonda a fost și suspendat din oficiu pe un an, și s'au descoperit peste 25 cazuri de uzură, în cari în unele s'a constatat că s'a luat camătă de 65 și 110 la sută.

Procuratura l-a pus sub acuză dar tribunalul din Arad i a mântuit pe uzurari, cari s'au apărat pe motivul că țărani s'au învoit ca să plătească camătă așa mare (?). Sentința aceasta a fost apobată și de forurile superioare: Tabla regească și Curie.

Afăta a mai trebuit, ca Skonda László și Schiller Mór, să se dea ei de către pădure și să facă proces de calomniare învățătorului Z. Neamțu. Procuratura din Arad a respins punerea sub acuză a învățătorului Neamțu pe motiv, că cele arătate de acesta în contra uzurarilor sunt adevărate. A sărit apoi întru apărarea onoarei conților Skonda și Schiller, avocatul din Halmagiu dr. Román István, cel finut de români, și-a făcut proces de calomnie la judecătoria din Halmaciu în contra dlui Neamțu, care a și fost osândit la trei luni temniță.

Învățătorul Neamțu a dat apelată în contra sentinței și astfel cazul a ajuns la tribunalul din Arad, care ocupându-se ieri de el, sub președinția lui Iosif Gallu, după apărarea strălucită a dlui adv. dr. Iustin Marsieu a nimicit sentința judecătoriei cercuale achitând pe învățătorul Z. Neamțu, pentru că acuzele ridicate de el în contra lui Skonda și Schiller s'au constatat de adevărate.

Ziarul »Aradi Közlöny« de azi scriind sub titlul »Martirul dreptății« despre cazul dlui Z. Neamțu încheie astfel:

»Învățătorul țărît pe nedreptul și-a primit în sfârșit satisfacție, dar sentința strictă a judecătoriei din Halmagiu a produs groaza în comună și în cercul Halmagiului. De atunci n'au mai fost aduse la cunoștința procuraturii din Arad nici un caz de uzură din acele părți (Cu toate că-s multe! N. R.) și uzurarii pot stoarce poporul neconturbați. Căci cine se expune, jertfindu-se pe sine pentru interesul public, când știe, că procesul se trăgănează ani de-arândul și este încărcat de spese enorme, ba încă — precum arată pilda de mai sus — judecătoria îl mai și infundă cu luni de temniță. Țărâniea sărăcește pe zi ce merge, în ministeriu însă și în anchetele științifice bărbați aleși își frământă capul întrebându-se: ce poate fi cauza mizeriei poporului?«

**Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română**

si numai dela comercianți români să cumpărăm
Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român: **F. A. Degan din Fiume (Postafioek Nr. 163)** va primi de anul nou un cãlindar românesc de pãrete gratis!!

Așa un cãlindar frumos nu a mai apãrut pãnã acuma. Pentru cei interesați amintim, cã conține un Bloc (carte) cu 365 foi în care se aflã toate sãrbãtorile noastre. Va aveã și o corfã frumoasã pentru epistole sau lucruri de mână și pe deasupra, reprezentã în picturã artisticã și portul Fiume. Acest calendar împodobește ori-și-ce salon deci recomandã să nu lipseascã din nici o casã româneascã.

Cereți prețurent românesc gratis! Degan trimite (franco) în un pachet de 5 kgr. și mai multe măruntșuri.

Mulți îi laudã cafeaua cea bunã, care costã 1 kgr. numai 1 fl. 20 (2 cor: 40), apoi Tea aromaticã, Portocale dulci în corfã de 5 kgr. Ciocoladã, «Aparat pentru fertul lãptelui tare practic». Mandule, Sardine,

Stafide etc., pe cari la el în totdeauna le aflãm proaspete și cu prețul cel mai ieftin. Cei mai de frunte români comandã dela el. *Faceți comandã de probã frați români și vã veți convinge.*

Scrieți românește!

Rugãm a observa firma!

Cumpãr

cu prețuri cel mai ridicat și vând dela domni haine bãrbãteșii folosite, blãni de cãlãtorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiatã, unelte de cãlãrit, hamuri, puști și fero vechi, precum și metaluri ori cãt de mari și mici.

Tot aci se poate gãsi dela licitație luate, 500 bucãți de stofã finã pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prãvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prãvălia de mobile se aflã pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

Dupã dorințã merg și acasã și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toatã stima **IULIU HERZFELD.**

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bãrbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.
Prețuri ieftine.

Ghete de șevro pentru domni	12-40	cor.
» » box	11-60	»
» » șevro cu bumbi p dame	10-90	»
» » cu șirete pentru dame	9-50	»
» » box cu șirete p. dame	8-30	»
» » pele de vițel p. dame	7-60	»
Jumãtãți de șevro brun	9-00	»
Jumãtãți de șevro	7-60	»
Jumãtãți de cãprioarã	6-40	»
Ghete tari de muncitori dela	7-—	cor.
Ghete de copii dela	3-—	cor.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângã prețurile cele mai moderate.

Urmașul lui Bumbera Imre

BUMBERA ISTVÁN

croitor preoțesc și civil. ● Furnis. preoțesc din loc. Oradea-mare. (Nagyvárad)

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți cã mi-am sosit pentru sezonul de toamnă și iarnã postavurile negre, cari își pãstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comãndele din provincie ajunge o reverendã de model, sau o hainã, la dorințã mã duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala-mi proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile eele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesie și paltoane de iarnã.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi arãnamente

expediază în afarã de cartel o cantitate ori cãt de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din bãile Buzias, pentru prepararea apeli gazoasã (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fãrã spor. ● Serviciu de încredere, conștințioș!

Ape minerale și medicale de Buzias

in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimã, rinichi și beșicã.

Apã de masã de prima calitate!

Lãmuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmúvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegraficã: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

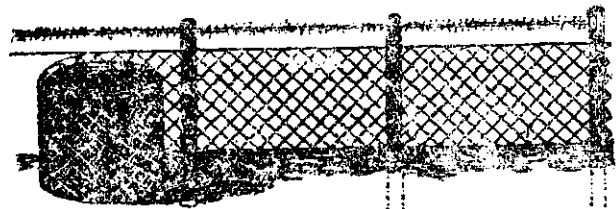
Se cautã reprezentanți isteși din loc.

Neubauer János

fabricant de funii, țesãturi, de site și saltele de sirmã.

DEBRECZEN.

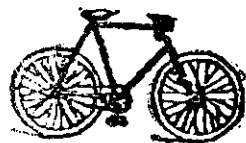

Recomandã preparatele sale de sirmã ca: țesãturi de sãrmã din aramã fier și ținc, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afarã de acestea recomandã mai ales sitele sale pentru sita de ventilat sistem Bachler. Pregãtește țesãturi de mână și fabricã la îngrãdit de grãdini publice, curți de galițe și pãduri cu vãnat, site de sãrmã cu ramã de fier pentru scopuri de lucrãri de pãmãnt, nisip, petriș și pentru mine.

Apãrãtoare de scãnteii la locomotive, mori și coșuri de fabrici.

Somiere elastice pentru pat pe staluri de fier și lemn. Cu un cuvãnt tot felul de lucrãri ce se țin de aceasta branșe. — — — Cu prețurile cele mai moderate.

Johann Neditz

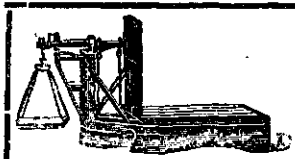

Ferar de instrumente, lãcãtuș de mașini și mechanic.

Versecz, Barosplatz.

Recomandã onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

**Biciclete,
Fãntãni,**

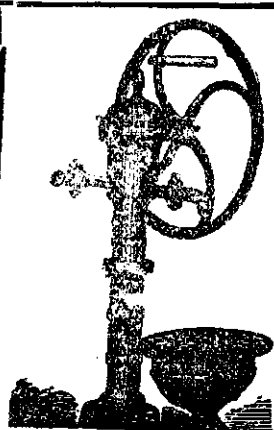
**Cãntare,
Pumpe,**

Stropitoare cu peronosporã, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și
Gramofoane,
cu prețurile cele mai ieftine.

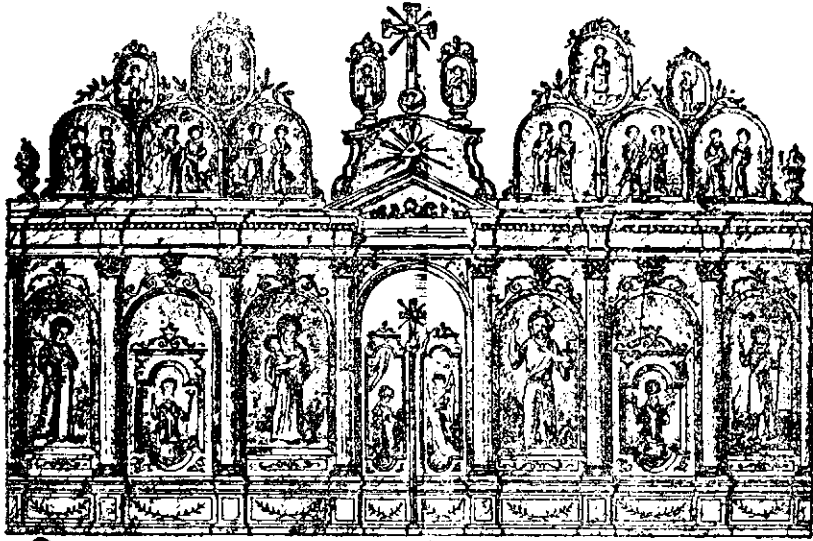
Repara-turile, sau ori-ce comãnde vor fi executate cãt se poate de bine. - - -

Kelemen Márton,

atelier de altare și statui de lemn.

Győr, strada Andrássy 19.

Lucrează altare în stil și străni, scaune de cuminecat, cristelnițe, icoane în relief, tronul Mariei, și tot felul de
● ● statui sfinte. ● ●

Plan și proiect de preț trimit cu
— plăcere. —

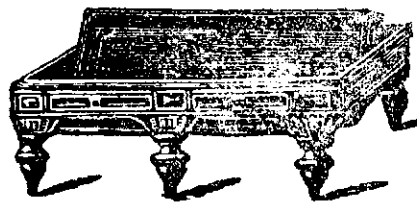
ANDREI MÜLLER

KASSA, STR. KORHÁZ NR. 3/c.

Recomandă marele lui magazin pentru montarea și
— aranjarea cafenelelor și —

„ .. mesele de biliard .. „
frumoase și de gust, sistem modern fabricat propriu.

„ Se angajază a monta complet cafenele și locale pentru societăți. „

Posede mai multe scrisori de recunoștință din partea artiștilor de biliard din străinătate, pentru căderea pre-cisă a mandinelului. —

Colonia agricolă **HÁMORY** de oțoi de vie din Arad

liferează

soiu curat oțoit pe Riparia-Portalis, de prima calitate, oțoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitate cea mai bună — și

oțoi de vie

precum și mlădițe de vie cu rădăcină Riparia Portalis

● in ori ce cantitate. ●

Deslușiri detaliate despre prețuri poți primi bucuroș

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz.

Telefon: 229.

Telefon: 229.

Preoții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

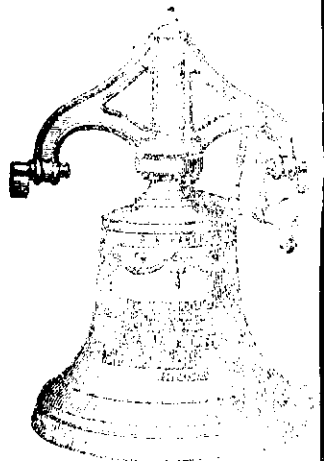
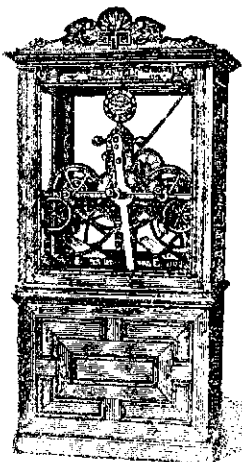
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă. — — — —

Toarnă clopote noi, face smalturi și scatoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900. cu scop de studiu.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Plane Harmonice

în prețul de fabrică se pot căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în loc sau în provincie o săvârșește prompt.

Cel mai mare magazin de plane în Ardeal **TRISKA J.**

I. CICZSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

HAINE PREOTEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

stofele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voi uita să și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei cijenți.

Pentru comanda din provincie e de ajuns să se trimită o reverendă de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdiiilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut. **Hadnagy István**, croitor de haine civile și preotești.